

OLIIY HARBIY TA'LIM MUASSASASI KURSANTLARINING TA'LIM MUVAFFAQIYATINI BELGILAYDIGAN SHAXSIY OMILLAR

Mirzaolim Rahimjonov Hakimjon o'g'li

Xalqaro Nordic universiteti Magistratura
fakulteti talabasi Toshkent, O'zbekiston

Pusad9124@gmail.ru

ANNOTATSIYA: Mazkur maqolada harbiy ta'lim muassasalari kursantlarining ta'lim muvaffaqiyatiga ta'sir qiluvchi shaxsiy omillarni ko'rib chiqamiz. Ushbu omillar harbiy kursantlarning shaxsiy fazilatlarini, intellektual salohiyati, psixologik holati, motivatsiya darajasi va o'z-o'zini boshqarish qobiliyatlari kabi jihatlarni qamrab oladi.

Maqolada shaxsiy omillarning ta'lim jarayoniga bo'lgan ta'siri empirik tadqiqotlar asosida yoritilib, ularning kursantlarning bilim olish, o'zlashtirish darajasi va kelgusidagi kasbiy muvaffaqiyatlariga ta'siri ko'rsatib beriladi. Shuningdek, shaxsiy omillarni rivojlantirishga qaratilgan metodlar va yondashuvlar tavsiya qilinadi.

Maqola harbiy ta'lim muassasalari rahbarlari, pedagoglari va psixologlari uchun kursantlarning ta'lim muvaffaqiyatini oshirishda yordam beruvchi ilmiy-amaliy manba bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: kursantlar, shaxsiy omillar, ta'lim muvaffaqiyati, harbiy ta'lim muassasasi, psixologik barqarorlik, intizom, moslashuvchanlik, kasbiy tayyorgarlik.

АННОТАЦИЯ: В данной статье мы рассматриваем личностные факторы, влияющие на учебную успешность курсантов военно-учебных заведений. К этим факторам относятся такие аспекты, как личностные качества, интеллектуальный потенциал, психологическое состояние, уровень мотивации и навыков самоуправления курсантов.

В статье на основе эмпирических исследований освещено влияние личностных факторов на учебный процесс, показано их влияние на учебу курсантов,

уровень мастерства и будущую профессиональную успешность. Также рекомендуются методы и подходы, направленные на развитие личностных факторов.

Статья служит научно-практическим способом для руководителей, педагогов и психологов военно-учебных заведений, способствующим повышению учебной успешности курсантов.

Ключевые слова: курсанты, личностные факторы, учебная успешность, военное учебное заведение, психологическая устойчивость, дисциплина, гибкость, профессиональная подготовка.

ABSTRACT: This article examines the personal factors that affect the educational success of military cadets. These factors include aspects such as the personal qualities, intellectual potential, psychological state, level of motivation, and self-management skills of military cadets.

The article examines the impact of personal factors on the educational process based on empirical research, showing their impact on the level of knowledge acquisition, mastery, and future professional success of cadets. It also recommends methods and approaches aimed at developing personal factors.

The article serves as a scientific and practical resource for leaders, teachers, and psychologists of military educational institutions to help improve the educational success of cadets.

Key words: cadets, personal factors, success of training, military educational institution, psychological stability, discipline, adaptability, professional training

Xalqaro darajadagi professional mutaxassislarni tayyorlashning zamonaviy sharoitida kompleks yondashuv alohida ahamiyatga ega. U nafaqat ixtisoslashtirilgan fanlarni chuqur o'rganishni, balki ta'lim dasturlari va kasbiy faoliyatni muvaffaqiyatli rivojlantirish uchun zarur bo'lgan shaxsiy fazilatlarni rivojlantirishni ham o'z ichiga oladi. O'zgaruvchan jismoniy va psixologik stress bilan ajralib turadigan zamonaviy o'quv tizimi

kursantlarda stressga chidamlilik, moslashuvchanlik, o'z-o'zini tashkil etish va intizom kabi fazilatlarni rivojlantirish uchun sharoit yaratadi.

Harbiy mutaxassislarni tayyorlash nafaqat ularning bilim darajasi va kasbiy mahoratini oshirishga, balki ekstremal vaziyatlarda tezkor va mas'uliyatli qarorlar qabul qilish uchun zarur bo'lgan shaxsiy xususiyatlarni rivojlantirishga qaratilgan bo'lishi kerak. Bundan tashqari, muhim jihat hamkasblar va rahbariyat bilan samarali muloqot qilish qobiliyatini rivojlantirishdir.

Ushbu yondashuvning dolzarbligi harbiy xizmatning qiyinchiliklarini muvaffaqiyatli yengib chiqa oladigan va milliy xavfsizlikni ta'minlay oladigan malakali va chidamli mutaxassislarni tayyorlash zarurati bilan bog'liq.

Zamonaviy voqelik harbiy ta'lim muassasalarida kursantlarni tayyorlashga alohida talablar qo'yimoqda. Bu talablar yuqori darajadagi jismoniy va psixologik tayyorgarlikni xizmat vazifalarini muvaffaqiyatli bajarish uchun zarur bo'lgan shaxsiy fazilatlarni rivojlantirish bilan birlashtiradi.

Adabiyotlarni tahlil qilish va kursantlarning so'rovlari natijalariga asoslanib, ularning o'rganish qobiliyatiga, moslashuviga va umumiy muvaffaqiyatiga ta'sir qiluvchi asosiy shaxsiy omillarni aniqlash mumkin. Ushbu omillardan biri motivatsiya bo'lib, u o'quv jarayonida, ayniqsa, keyingi harbiy xizmatni o'tash sharoitida hal qiluvchi rol o'ynaydi. Motivatsiya harbiy kasbga qiziqishni ham, maqsadlarga erishish istagini ham o'z ichiga olishi kerak.

G'ayratli kursantlar xizmatning qat'iy talablariga tezroq moslashadi, o'qishda tirishqoqlik va yuqori natijalarni namoyon etadi. Ta'lim muhiti motivatsiyani saqlab qolish uchun qulay bo'lishi va kursantlarning o'zlari yuqori professional standartlarga javob berishga intilishlari muhimdir.

Harbiy xizmatchilar uchun hissiy stressni yengish qobiliyati juda muhim, bu aqliy chidamlilikni muvaffaqiyatli mashg'ulotlarning asosiy omiliga aylantiradi. Harbiy ta'lim muassasalarida stressga chidamlilikning yuqori darajasi kursantlarga qiyinchiliklarni samaraliroq yengib o'tishga va qiyin vaziyatlarga moslashishga yordam beradi. Stressga

chidamliligi rivojlangan kursantlar yaxshi natijalarni ko'rsatadi va hissiy charchashga kamroq moyil bo'ladi.

Harbiy xizmat muvaffaqiyatli tayyorgarlikning muhim tarkibiy qismi bo'lgan kuchli jamoaviy ish va muloqot qobiliyatlarini talab qiladi. Jismoniy tayyorgarligi va jamoaviy ko'nikmalarga ega kursantlar tengdoshlari va komandirlari bilan osonroq muloqot qilishlari mumkin, bu esa jamoani mustahkamlash va o'quv jarayoni samaradorligini oshirishga yordam beradi. Bundan tashqari, jamoaviy ko'nikmalar kursantlarga stress va noaniqlik ostida yanada muvaffaqiyatli ishlash imkonini beradi.

Kursantlarning jismoniy chidamliligi va salomatlik holati ham muhim rol o'ynaydi, chunki o'quv jarayoni intensiv jismoniy faoliyatni o'z ichiga oladi. Yaxshi jismoniy tayyorgarlik kursantlarga jangovar tayyorgarlik bilan bog'liq vazifalarni muvaffaqiyatli bajarishga yordam beradi, bu esa, o'z navbatida, mashg'ulotlardagi umumiy muvaffaqiyatga ijobiy ta'sir qiladi.

Moslashuvchanlik va o'quv muhitidagi o'zgarishlarga tez moslashish qobiliyati kursantlarning jamoaga muvaffaqiyatli qo'shilishi va o'zgaruvchan sharoitlarga samarali javob berishida asosiy rol o'ynaydi. Moslashuvchanlik harbiy ta'lim muassasalarining o'quv jarayonining hal qiluvchi omiliga aylanadi, bu yerda yangi muammolarni yengish va yuqori ma'naviyatni saqlash qobiliyati muhimdir.

Mazkur maqolada harbiy kursantlarning ta'lim muvaffaqiyatini belgilovchi shaxsiy omillar har tomonlama tahlil qilindi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, kursantlarning shaxsiy fazilatlari, jumladan, motivatsiya darajasi, intellektual salohiyati, o'zini-o'zi boshqarish qobiliyatlari va psixologik barqarorliklari ularning ta'lim jarayonidagi natijalariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi.

Shaxsiy omillarni rivojlantirish va qo'llab-quvvatlash, shu jumladan, motivatsiyani oshirish, stressni boshqarish bo'yicha treninglar tashkil etish hamda individual yondashuvlarni qo'llash kursantlarning o'zlashtirish ko'rsatkichlarini oshirishga xizmat qiladi. Bu omillar nafaqat ta'lim jarayonining samaradorligini, balki kursantlarning kelgusidagi kasbiy faoliyatdagi muvaffaqiyatlarini ham ta'minlaydi.

Xulosa qilib aytganda, harbiy ta'lim muassasalarida kursantlarning ta'lim muvaffaqiyatiga ta'sir qiluvchi shaxsiy omillarni aniqlash va rivojlantirish, bu borada tizimli ish olib borish ta'lim sifati va harbiy kadrlar tayyorlash samaradorligini oshirishning muhim shartlaridan biridir.

Adabiyotlar:

- 1) V.A.Bodrov, D.P.Belokon, Psixologik barqarorlik harbiy xizmatchining kasbiy barqarorligi omili sifatida. - Harbiy psixologiya byulleteni, 2019-yil.
- 2) Ivanov, P.I.Kadetlarni tayyorlash muvaffaqiyatiga shaxsiy omillarning ta'siri / P.I.Ivanov. - M.: Воениздат, 2020.
- 3) A.S.Petrov, Kursantlarning harbiy xizmat shartlariga psixologik moslashuvi // Harbiy psixologiya va pedagogika. – 2019. – No 4. – 20-25-betlar.
- 4) Y.V.Sidorov, Shaxsiy xususiyatlar va ularning harbiy mutaxassislar tayyorlashga ta'siri // Harbiy ta'lim. - 2021. - No 2. - B. 56–63.
- 5) Z Abduraxmonov, Harbiy ta'lim muassasasida o'qitish muvaffaqiyatining omillari // Harbiy ishlar psixologiyasi. — 2019. — T. 6, №.
- 6) L.A.Lotipov, Oliy harbiy ta'lim muassasalari kursantlarini tashkiliy va safarbarlik faoliyatiga tayyorlashing pedagogik shart-sharoitlari // Harbiy psixologiya: zamonaviy yondashuvlar, muammolar va takliflar // Samarqand-2024, 373-376-betlar